

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים כ"ז - ל"ג, פרשת כי-תשא תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף כז

כהנת בכרכום. *עדות שלא נטמאה.

א. דין כהנת שהיתה בעיר שנכבשה ע"י כרכום 1. כל הכהנות שבתוכה פסולות, ואין להקשות מבלשת בשעת מלחמה שאף חביות פתוחות מותרות כיון שאין פנאי לנסך, משום דלבעול יש להם פנאי, או דהאיסור רק בכרכום של מלכות אחרת. 2. אם יש בעיר מחבואה אחת מצילה על כולן, ושונה מדין שני שבילין שאם נשאלו בבת אחת תרוויחו אסורין, משום דהתם אחד ודאי נטמא והכא ספק. 3. אמרה לא נחבאתי ולא נטמאתי נאמנת משום דהויא רק חששא, ובמקום ודאי פליגי אי אמרינן מה לי לשקר.

ב. אם יש עדות כל שהיא שלא נטמאה מותרת, ודיני המעידים 1. שפחה נאמנת זהו בשפחה דידיה, או אף בשפחה דידיה דבשבויה הקילו, או כיון שמתירתה ע"י דיבורה לא חיישינן שתדבר ותשקר. 2. איש אישה תינוק ותינוקת אביה ואמה אחיה ואחותה נאמנים. 3. לא נאמנים בנה בתה עבדה שפחתה היא ובעלה, וי"א דכולים נאמנים חוץ ממנה ובעלה, ולכן ר"ז בן הקצב לא התייחד עם אשתו אחרי חורבן ירושלים. 4. במסיח לפי תומו נאמן אפילו בנה או שפחתה.

דף כח

*מי נדחה. *עדות מקטנות לגדלות. הדרן!

א. מי נדחה מפני מי ובגרושים 1. המגרש את אשתו אסורה לגור בשכונתו, בישראל דוקא בנישאת ובכהן אפילו לא ניסת. 2. אשה נדחית מפני האיש כגון בחצר של שניהן או בשכירות כיון שטלטולי דגברא קשים מדאיתתא, אבל בחצר שלה הוא נדחה מפניה. 3. לוח הימנה בנכסי אביה נפרעת ע"י אחר, ואם באו לדינא לא מזדקקים, משמתנין, או אף מנגדינן במלקות, וזה בנשואים או במאורסים אם גייסי בהדדי.

ב. עדות בגדולתו על מה שראה בקטנותו, ומ"ט נאמן 1. מעיד על כתב ידו של אביו דשכיח גביה, רבו דאימתיה עליו וכן של אחיו, והטעם משום דקיום שטרות מדרבנן. 2. נישואי בתולה, דרובא נישאות בתולות והוי גילוי מילתא בעלמא. 3. פלוני כהן בכך שיצא מבית הספר לאכול בתרומה, ולא חיישינן שהוא עבד כיון שלמד תורה, או שחלק על הגורן ואין לחוש שהוא עבד כיון שצריך שיהא רבו עמו. 4. המקום הזה בית הפרס, דהוי דרבנן. 5. עד כאן תחום שבת, כמ"ד דהוי דרבנן, אבל

אינו נאמן בעדות ממון אף שמצטרף עם אחר. 6. משפחה זו כשירה או פסולה. 7. עדות על כהן בכך שזוכר שהוליד אליו חלה ומתנות. 8. אכלנו בקצצה של מי שנשא אשה שאינה הוגנת. ואמרינן דגוי בעלמא אינו נאמן, ואם העיד אחרי שנתגייר פליגי אי אמרינן דדייק.

הדרן עלך פרק שני – האשה שנתארכמה

פרק שלישי – אלו נערו

ג דף בט-ל

*קנס באנס פסולות. *ששה קראי. *הויה וראויה לקיימה. *קלב"מ בכריתות.

א. באלו נערו פסולות יש קנס חמשים כסף על אונס. 1. חייבי לאוין, ממזרת נתינה כותית. 2. בתולה שהיתה גיורת שבויה ושפחה פחות מגיל שלש שנים. 3. חייבי כריתות: אחותו אב אחות אם אחות אשתו אשת אחיו אשת אחי אביו ונדה, והחיוב לר"מ דווקא נערה ולחכמים מגיל שלש.

ב. באונס ובמפתה נאמרו ששה פסוקים, ומייתי מה ילפינן מינייהו. 1. נערה באונס לגופיה. 2. בתולה במפתה לגופיה. 3. בא עליה ומתה פטור. 4. גז"ש שמפתה נותן חמשים כסף. 5. חייבי לאוין. 6. חייבי כריתות.

ג. במשנתנו מחייבין על חייבי לאוין וכריתות, ומייתי דילפי מקרא שחייב אם יש בה הויה או שראויה לקיימה. ואיכא בינייהו. 1. ממזרת ונתינה. 2. לר"ע דלא תפסי קידושין בחייבי לאוין, אלמנה לכה"ג. 3. לרבי ישבב שיש ממזר מכל שאין בו ביאה, חייבי עשה. 4. אי קאמר טעמא דנפשיה, בעולה לכה"ג ומשום שאינו שוה בכל.

ד. לר"נ בן הקנה אמרינן דין קלב"מ גם בחייבי כריתות, וטעמיה לאביי בגז"ש אסון כמו שנוגף אשה ומתה פטור מתשלומין ה"נ אסון בידי שמים שיעקב הזהיר על אריא וגנבי כמו על צינים ופחים, ולרבא אם העלם יעלימו מלהמת בידי אדם והכרתו. ואיכא בינייהו. 1. זר שאכל תרומה שהיא במיתה בידי שמים וקשיא דכאשר הגביה קנה והחיוב לאחר מכן, אלא שחבירו תחב לו לבית הבליעה ויכול להחזירה ע"י הדחק או שתחב לפיו משקין של תרומה. 2. זר שאכל תרומה שלו ובו זמנית קרע שיראין של חבירו, והא דאמרינן שהזורק חץ ד"א בשבת וקרע שיראין בהליכתו פטור זה משום דעקירה צורך הנחה, ואין לומר הגבהה צורך אכילה דאי אפשר להנחה בלא עקירה וא"א גחין, או שחץ לא יכול להחזיר ואיכא בינייהו מעביר סכין.

ג דף לא

*הגבהה צורך הוצאה. *גנב והוציא בגרירה.

א. הגונב כיס בשבת חייב כיון דמקודם נתחייב באיסור גניבה אבל המגרר פטור, ומפרשינן מ"ט לא אמרינן הגבהה צורך הוצאה ופטור כמו דאמרן לגבי חץ. 1. בהגביה ע"מ להצניע ונמלך להוציא, ודחי דבכה"ג פטור. 2. בעמד לפוש, ודחי א"כ הו"ל לחלק בין עומד לפוש לעומד לכתף ומ"ט קאמר דפטור רק במגרר. 3. אתי כבן עזאי דקסבר מהלך כעומד, ולא חילק בין מהלך לזורק דאתי לאשמועינן דמגרר במיצעי דהוי דרך הוצאה, אבל בזוטרי הוי שינוי וברברבי היינו אורחיה.

ב. אמרינן שהגונב בשבת והוציא בגרירה פטור, ומפרשינן לאן הוציא ומ"ט. 1. לרה"ר, ליכא איסור גניבה. 2. לרה"י, ליכא איסור שבת. 3. לצדי רה"ר, וכרבי אלעזר דהוי כרה"ר וקני. 4. לרב אחא שצירף ידו ברה"ר למטה משלשה טפחים וקבל. 5. לרבינא אף ברה"ר קנה, דדייק מהא דאמרינן היה מושכו ויוצא ומת ברשות בעלים פטור, ולרב אחא בעינן שיכנס לרשותו דקסבר הוצאה דומיא דהגבהה.

*קנס ומלקות באחותו. *חיוב ממון ומלקות.

א. במשנתנו אמרינן שהבא על אחותו יש לה קנס ובמסכת מכות אמרינן שהבא על אחותו לוקה, וקשיא דקי"ל שאין אדם לוקה ומשלם. ומתריצין 1. לעולא איכא קנס בנערה ומלקות במפותה שהיא בוגרת או יתומה נערה. 2. לרבי יוחנן בהתרו בו לוקה ואם לאו משלם, ולא סובר כר"ל משום דמוקים כרבנן, ולא כעולא דבטל ערות אחותך לא תגלה. 3. דף לג, לר"ל הא מני ר"מ דקסבר לוקה ומשלם, ופליג משום שסובר דאין לחלק בחיובים בין התרו בו ללא התרו.

ב. העושה מעשה שמחוייב עליו ממון ומלקות, לעולא משלם ואינו לוקה ולרבי יוחנן אם התרו בו לוקה ואינו משלם. ומפרשין מנלן 1. לעולא דמשלם ואינו לוקה להו"א מחובל בחבירו, ודחי דאיכא חמישה דברים ומלקות וכן הותר מכללו בב"ד. 2. עדים זוממים, ודחי דא"צ התראה ולא עשו מעשה. 3. בצד השוה מתרוייהו, ודחי דיש בהם צד חמור וכן צד הקל. 4. למסקנא יליף אונס מחובל בגז"ש תחת, ורבי יוחנן פליג להו"א דא"כ בטלת מלקות באחותו ודחי דאפשר לקיימה בבוגרת, ולמסקנא דקרא אתיא לבושת ופגם ועולא יליף לה מהנאת שכיבה. 5. לרבי יוחנן לוקה ואינו משלם, ויליף שנאמר כדי רשעתו ש"מ שמתחייב רק אחת וסמיך למלקות, אבל בחובל בחבירו יותר משהו פרוטה משלם כיון דבפירוש רבתה תורה לתשלומין חובל וכן עדים זוממין.

*מלקות לעדים זוממין. *חובל שאין שו"פ.

א. עדים זוממין לר"מ לוקים ומשלמים ולחכמים רק משלמים, ומפרשין מ"ט 1. לרבי אילעא שנא' בהו יד ביד, וזה ממון הניתן מיד ליד. 2. לר"א מסברא שאין בהם התראה לכן א"א להלקותם, והטעם להו"א שאם יתרו מעיקרא יאמרו שכחנו ובשעת מעשה פרשי ואחרי שהעידו מאי דהוה הוה, וקשיא דיכולים להתרות תוכ"ד או לומר מעיקרא ולרמוז, ולמסקנא זוממין א"צ התראה כלל מכיון שהם באו להרוג בלא התראה ולא פלוג בכל הזוממין.

ב. החובל בחבירו אם אין שוה פרוטה לוקה ובאיכא שו"פ רק משלם, ומפרשין מ"ט 1. כתיב כן ינתן בו ומשמע דבר שיש בו נתינה. 2. אם נגפו אשה הרה ולא היה אסון של מיתה יענש בממון, ודחי דלמא הא דמשלם משום דמותרה לדבר החמור אינו מותרה לדבר קל, או דמלקות חמירי ממיתה כדאשכחן גבי חמו"ע ודחינן דהתם לא היתה קצבה, וכן לרבי הטעם דמשלם זהו משום שנתכון להרוג את זה והרג את זה אבל בעלמא ילקה. 3. אם המוכה יקום והתהלך נתחייב המכה בתשלומי ריפוי ושבת וזהו כשהתרו בו למיתה, ודחי דלמא אינו מותרה לדבר קל, ודילמא מלקות חמור ממיתה, וכן דלמא איירי שלא היתה התראה כלל וקרא איירי רק בשגגה וניקה היינו מגלות, קשיא.

שאלות לחזרה ושינון

דף כז

ומ"ט נאמן (8) הדרין!

א. כהנת בעיר שנכבשה ע"י כרכוס (3)

פרק שלישי – אלו נערות

ב. דיני המעידים שהאשה לא נטמאה (4)

דף כט – ל

דף כח

א. באלו נערות פסולות איכא קנס חמשים

א. מי נדחה מפני מי ובגרושים (3)

כסף על אונס (3)

ב. מה ילפינן מששת הפסוקים שנאמרו

ב. עדות בגדלותו על מה שבאה בקטנותו

הוציא (5)

דף לב

א. כיצד הבא על אחותו לוקה ומשלם (3)

ב. המחלוקת במתחייב ממון ומלקות ובמאי

פליגי (5)

דף לג

א. המח' אם עדים זוממים אף לוקין ומ"ט (2)

ב. החובל בחבירו מתי לוקה ומ"ט (3)

באונס ובמפתה (6)

ג. המח' בחיוב קנס באשה שאסורה עליו

ומאי בינייהו (4)

ד. המח' מ"ט דר"נ בן הקנה בקלב"מ בכרת

ומאי בינייהו (2)

דף לא

א. מ"ט בגונב כיס בשבת לא אמרינן הגבהה

צורך הוצאה (3)

ב. הגונב בשבת והוציא בגרירה פטור לאן

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות

מחודדין בפך

זבחים

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

יבמות

כתובות

נדרים

נזיר סוטה

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפך.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

פסחים

שקלים ר"ה

יומא

סוכה

ביצה תענית

מגילה-פורים עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א

מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל

השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות,

לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל

יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חודים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון

רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים,

ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~126~

המערכת